

Waarom participatie organiseren?

In de memorie van toelichting bij het Gemeentedecreet legde de wetgever de nadruk op het belang van participatie bij de beleidsvoorbereiding, de uitwerking en de evaluatie ervan.

“De gemeenteraad dient initiatieven te nemen om de betrokkenheid en de inspraak van de burgers of van de doelgroepen te verzekeren bij de beleidsvoorbereiding, bij de uitwerking van de gemeentelijke dienstverlening en bij de evaluatie ervan”.

Organiseren we dan enkel participatie omdat het moet? Neen. Participatie organiseert u omdat het wat oplevert. Het leidt tot gedragen beleidskeuzes, efficiëntere acties en een transparanter beleidsproces. We vatten enkele voordelen van participatie samen in zes stellingen.

1 Participatie leidt tot meer democratie. Een grotere afspiegeling van de bevolking kan meewerken aan het beleid. Representatieve participatie leidt tot meer democratie, maar vervangt ze niet. Politieke keuzes worden gemaakt door verkozen politici.

2 Participatie zorgt voor breed eigenaarschap van de beslissing. Eigenaarschap zorgt voor draagvlak. Via participatie kan u aan een breed draagvlak werken. Wees niet teleurgesteld bij een lage opkomst. Burgers zijn niet in alles geïnteresseerd en vinden uw thema misschien wat ver van hun bed.

3 Participatie leidt tot beter geformuleerde beleidskeuzes en efficiënte inzet van middelen. Dat verhoogt de effectiviteit en de slaagkans. Beleidsbeslissingen zijn vaak complex. De beoogde doelgroep bezit niet noodzakelijk de nodige kennis of vaardigheden om volwaardig deel te nemen aan een participatietraject. Differentiëren naar de doelgroep of kort trainen kan aangewezen zijn. Tijdens het participatietraject is blijvend aandacht nodig voor het tempo van de doelgroep. Onbegrip leidt vaak tot frustratie. Daarnaast kan participatie inspelen op mogelijke ongenoegens of controverses en op die manier oppositie en vertraging in de besluitvorming voorkomen.

4 Participatie verhoogt de kans dat de doelgroepen die moeten bereikt worden, ook daadwerkelijk worden bereikt. Beleid heeft vaak een bepaalde doelgroep voor ogen. Via participatie kan u niet alleen nagaan of u die doelgroep bereikt, u kan hen eigenaar maken van dat beleid. Toch moet u opletten voor de zogenaamde participatiekloof: d.w.z. enkel diegenen die al veel participeren worden bereikt en nemen deel aan het participatieproces (Mattheüs-effect). Ten slotte kan bij de doelgroep ook participatiemoedheid optreden. Kies momenten dus met zorg uit.

5 Participatieprocessen verkleinen de kloof tussen burger en politiek. Door samen aan tafel te zitten verkleint u de kloof met de burger. Maar wees duidelijk over de verwachtingen ten aanzien van het participatietraject. De kloof kan aanzienlijk verbreden en verdiepen als er verwarring is over de impact van het participatietraject.

6 Participatie verhoogt de transparantie van het beleidsproces. Een transparant beleidsproces voorkomt heel wat problemen en klachten. Transparantie vooronderstelt echter wel dat bepaalde documenten, vergaderingen en vergaderruimtes toegankelijk zijn voor geïnteresseerden. Bovendien kan te technisch of te complex taalgebruik een goed begrip van het beleidsproces erg moeilijk maken.